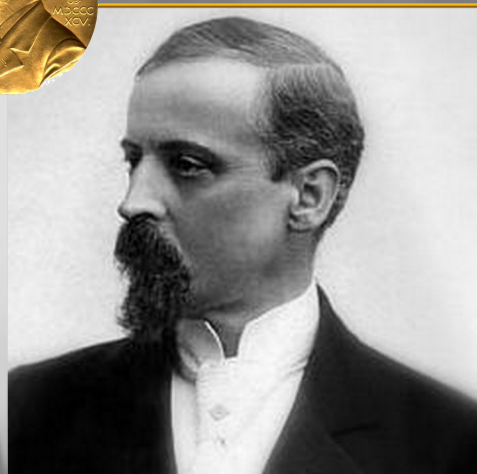
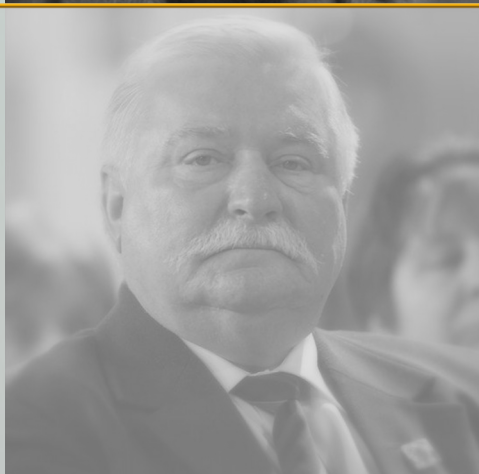
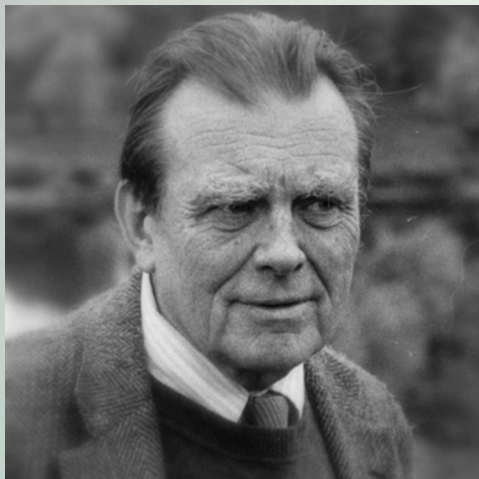
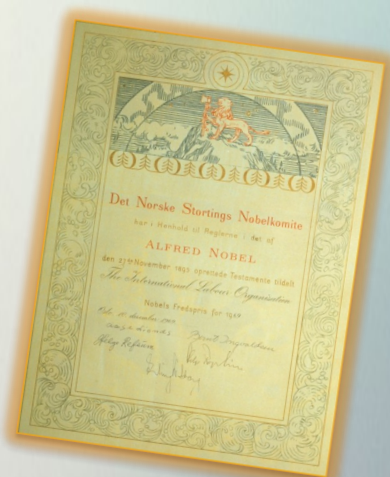


no name!



W numerze:

- Czym jest Nagroda Nobla?
- W jakim przypadku można ją dostać?
- Krótkie biografie polskich noblistów
- Przykłady tekstów literackich
- I wiele innych...



Nagroda Nobla

Alfred Nobel – chemik, wynalazca i filantrop. Jego najbardziej znanym i najważniejszym osiągnięciem było wynalezienie dynamitu, który opatentował w 1867 roku. Niestety nie przewidział, że dynamit będzie wykorzystywany nie tylko w celach pokojowych (np. w budownictwie dróg, kolei, w kopalniach), lecz i podczas działań wojennych jako środek niszczący i zabijający. Aby zrekompensować światu szkodliwość swego wynalazku w swej ostatniej woli Nobel przeznaczył cały majątek o wartości około 31,5 mln koron szwedzkich na nagrody dla naukowców, artystów i polityków działających

na rzecz ludzkości i pokoju.

Pierwsza uroczystość wręczenia tej nagrody miała miejsce w *Królewskiej Akademii Muzycznej w Sztokholmie* w 1901 roku. Pokojową nagrodę Nobla otrzymali wtedy *Jean Henri Dunant*, założyciel *Czerwonego Krzyża* i *Frédéric Passy*. Nagrody są przyznawane zawsze – 10 grudnia – w rocznicę śmierci A. Nobla.

Każdy z laureatów otrzymuje złoty medal i dyplom honorowy. Nagroda Nobla ma także wymiar finansowy. Laureat otrzymuje znaczną sumę pieniędzy, obecnie 10 milionów koron

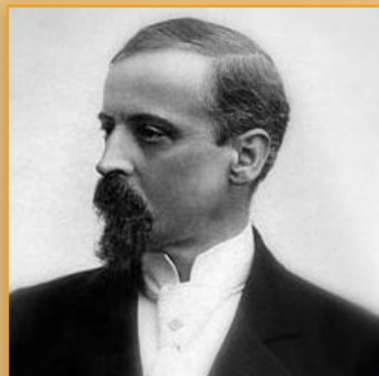
szwedzkich, aby mógł kontynuować swoje badania lub prace. Corocznie, od 1901 roku, są przyznawane Nagrody Nobla w następujących dziedzinach: *Nagroda Nobla w dziedzinie fizyki, Nagroda Nobla w dziedzinie chemii, Nagroda Nobla w dziedzinie fizjologii lub medycyny, Nagroda Nobla w dziedzinie literatury oraz Pokojowa Nagroda Nobla.*

Od 1968 roku Bank Szwecji przyznaje w dziedzinie ekonomii nagrodę, imienia Alfreda Nobla: *Nagroda Banku Szwecji im. Alfreda Nobla w dziedzinie ekonomii.*



Henryk Sienkiewicz

Henryk Sienkiewicz urodził się w 1846 roku na Podlasiu (Wola Okrzejska) w rodzinie drobno-ziemiańskiej, która po stracie majątku przeniosła się do Warszawy. W szkole interesował się historią i literaturą. Wielkie wrażenie wywarły na nim lektury *Homera*, *Mickiewicza*, *Słowackiego*, *Waltera Scotta* i *Aleksandra Dumas*. Jego młodzieńcza powieść z tych czasów – „*Ofiara*” – nie zachowała się do dziś. Sienkiewicz próbował swoich sił jako nauczyciel domowy, a następnie student Szkoły Głównej, najpierw na wydziałach prawa i medycyny, później historii i polonistyki. Naukę przerwał w



1871 roku i rozpoczął pracę dziennikarską dla czołowych pism pozytywistów warszawskich: „*Przeglądu Tygodniowego*” i „*Niwy*”, zaś od 1873 roku prowadził stałą rubrykę w „*Gazecie Polskiej*”. Dał się wówczas poznać jako wybitny dziennikarz, który pisał też korespondencje z Wiednia, Paryża czy Ostendy. Według dzieł Sienkiewicza zrealizowano w Polsce filmy: „*Krwawa do-*

la” (1912) W. Palińskiego, „*Na jasnym brzegu*” (1921) i „*Bartek Zwycięzca*” (1923) E. Puchalskiego. Po II wojnie światowej powstały filmy: „*Krzyżacy*” (1960) A. Forda, „*Pan Wołodyjowski*” (1969), „*Potop*” (1974) i „*Ogniem i mieczem*” (1999) J. Hoffmana oraz „*W pustyni i w puszczy*” (1973) W. Ślesickiego. Ekranizacji powieści „*Quo vadis*” dokonali: E. Guazzoni (Włochy, 1912) G. Jacoby (Włochy, 1924), M. LeRoy (USA, 1951) i J. Kawalerowicz (2001). W 1912 nakręcono ponadto film dokumentalny „*Henryk Sienkiewicz w Oblęgorku*”, wyświetlony dopiero w 1916 roku.



Henryk Sienkiewicz

„Wilk i Kozieł”

„Raz basior napotkawszy capa rzekł doń: „Bracie,
Pragnąłbym z duszy, serca uczynić coś dla cię.
Chcę cię cywilizować, zwilczyć jednym słowem.
Sierść masz lichą, wytartą, a tak - futrem płowym
I puszystym porośniesz, będzie ciepło w zimie,
Wraz i siły nabierzesz... Już ci się nie imie
Lada kurta do tydek, bo wilczy ród znany!
Dla nas przecie stworzone owce i barany.
Mamy prawo zjeść wszystko, co jest do zjedzenia:
To święte prawo wilcze! A gdy do plemienia
Naszego będziesz liczon, świat będzie twój cały.”
Na to odrzecz kozieł: „Zaszczyt to niemały,
Lecz nie widzę sposobu. Kozłem mnie stworzono,
Kozłem był dziad mój, ojciec; kozim mlekiem łono
Matki mnie wykarmiło. Jakaż na to rada?”
„Poradzim - wilk odrzecz - więc naprzód wypada,
Bym cię zasymilował, to znaczy zadławił,
Następnie schrustał, połknął, a w ostatku strawił.
Wtedy przejdziesz w krew moją, zmienisz się w me kości
I w mych dzieciach do późnej przejdziesz potomności.”
Cap tylko brodą trzasnął: „Uważ, panie drogi,
Że Pan Bóg dał mi na łbie bardzo twarde rogi,
Więc nim mnie zwilczyć zdołasz, to przed tą odmianą
Jeszcze ci moje rogi diablo w gardle staną.”



Maria Skłodowska-Curie

Maria Skłodowska urodziła się 7 listopada 1867 r. w Warszawie jako piąte dziecko Władysława Skłodowskiego i Bronisławy z Boguskich. Miała 3 siostry: Zofię, Bronisławę i Helenę oraz brata Józefa. Siostra Marii, Zofia, zmarła na tyfus w wieku 14 lat, gdy ich matka Bronisława była już obłożnie chora na gruźlicę. W 1876 roku, gdy Maria miała 9 lat, umarła jej matka. Lata szkolne Marii przypadały na okres wzmożonej rusyfikacji po powstaniu styczniowym 1863 roku. Rodzina Skłodowskich była pod wrażeniem nurtu pozytywistycznego ówczesnej Warszawy, który w swoich założeniach kładł nacisk na wykształcenie społeczeństwa i odbudowę elit kulturalnych. Mimo iż Maria uczęszczała do państwowego, restrykcyjnego gimnazjum z nauczaniem w języku rosyjskim, to jednak jej zamiłowanie do zdobywania wiedzy sprawiło, że w liście do jednej ze swych przyjaciółek napisze: „*Ja jednak ko-*



cham gimnazjum; może się roześmiejesz, a jednak powiem Ci, że je Kocham i to bardzo...”. Po uzyskaniu na Sorbonie stopnia licencjata z fizyki i matematyki Maria – jako wielka entuzjastka i patriotka – pragnęła kontynuować pracę naukową na jednej z uczelni krajowych w ówczesnej Galicji, w Krakowie lub Lwowie. Jednak jej osobiste starania w kraju o możliwość podjęcia pracy naukowej spełzły na niczym. Z bólem w sercu i wielkim rozczarowaniem, a równocześnie z olbrzymią wolą poświęcenia się nauce wraca do Paryża. W Paryżu czekał na nią Piotr Curie, do głębi uradowany jej powrotem. Maria poznała wcześniej Piotra za pośrednictwem polskiego fizyka Józefa

Wierusza-Kowalskiego, ucznia Roentgena, profesora we Fryburgu szwajcarskim, którego żona była dobrą znajomą Marii z Polski. Piotr był już znanym fizykiem, który wraz ze swym bratem Jacquesem odkrył zjawisko piezoelektryczności oraz zbadał wpływ temperatury na właściwości magnetyczne ciał stałych. Piotr i Maria przypadli sobie do gustu. Pobrali się 25 lipca 1895 r. Razem poświęcili się całkowicie badaniom naukowym. Pracę dyplomową, poświęconą właściwościom magnetycznym hartowanej stali, Maria Curie przygotowała pod kierunkiem prof. Lippmanna (późniejszego laureata Nagrody Nobla), który niezwykle uzdolnionej studentce zaproponował w swej pracowni asystenturę. Bardzo interesująca biografia Marii Skłodowskiej-Curie została opublikowana w *Postęпах Fizyki* w 1967 r. przez prof. C.A. Pawłowskiego (ucznia Marii i pracownika Instytutu Radowego

Maria Skłodowska-Curie

w Warszawie) z okazji 100 rocznicy urodzin tej wielkiej uczonej. W 1903 roku Uniwersytet Paryski nadał Marii Skłodowskiej Curie tytuł doktora nauk fizycznych z adnotacją *trèshonorable* (*summa cum laude*). W grudniu tegoż roku otrzymuje wraz z mężem Piotrem Nagrodę Nobla, którą dzielili z H. Becquerel. Była to jedna z pierwszych Nagród Nobla w dziedzinie fizyki, a zarazem pierwsza, w której wyróżniono przedstawiciela narodowości polskiej. Badania nad promieniotwórczością przyniosły Marii i Piotrowi zaszczyty i sławę. Paradoksalnie wy-

daje się, że Uniwersytet Jagielloński w osobie prof. A. Witkowskiego miał w tym swój skromny, lecz ważny udział. Gdyby w 1894 r. znalazło się dla niej miejsce w laboratorium w Krakowie, kto wie... może Maria rozwinęłaby swoje badania nad magnetyzmem, ale wówczas... ktoś inny odkryłby polon i rad, które też zapewne inaczej by się nazywały i nie byłyby kojarzone z postacią wielkiej polskiej uczonej, a zatem i z naszą Ojczyzną. W 1911 r. Maria Skłodowska-Curie otrzymała po raz drugi Nagrodę Nobla. W swoim uzasadnieniu Komitet Naukowy Chemii

Fundacji Nobla przyznał jej nagrodę indywidualną za rozwój chemii dzięki odkryciu polonu i radu oraz za zbadanie metalicznego radu i jego związków chemicznych. Wielu naukowców krakowskich kontaktowało się z Marią Skłodowską-Curie, a byli wśród nich: T. Estreicher (chemik, prof. UJ), O. Bujwid (bakteriolog, prof. UJ), prof. A. Witkowski, M. Smoluchowski, M. Jeżewski i wielu innych. O jej względy zabiegały również takie instytucje naukowe, jak Akademia Umiejętności, Instytut Radowy i inne.



Władysław Reymont

Władysław Reymont urodził się 7 maja 1867 we wsi Kobiełe Wielkie, jako syn wiejskiego organisty. Matka Antonina z Kupczyńskich pochodziła z rodziny o szlacheckim rodowodzie. Reymont nie otrzymał dokładnego wykształcenia, swoją karierę szkolną skończył na uzyskaniu dyplomu czeladnika krawieckiego. Zawodu uczył się w Warszawie w zakładzie szwagra Konstantego Jakimowicza. W roku 1884 młody Reymont – mający już za sobą pierwsze próby pisarskie - zostaje wydalony z Warszawy za prace konspiracyjne. Miłość do teatru sprawiła, że przyszedł noblista postanowił zostać aktorem. W 1885 przystępuje do trupy aktorskiej, gdzie występuje pod pseudonimem *Urbański*. Jego następna posada nie ma już nic wspólnego z artystycznym rzemiosłem, Reymont pracuje jako dozorca plantowy. W tym czasie rozważa wstąpienie do klasztoru, koresponduje z Paulinami. Jednak zostaje pisa-



rzem. Na rok 1892 przypada debiut literacki Reymonta: nawiązuje współpracę z „*Głosem*”, tu publikuje korespondencje Spod Rogowa pod pseudonimem „*Księżak*”. Pierwsze utwory pod własnym nazwiskiem opublikuje w roku następnym. 8 grudnia 1893 Reymont jedzie do Warszawy, tu żyje w opłakanych warunkach, ale wciąż pisze i się rozwija. Przełomowy okazuje się następny rok. Pisarz idzie na pielgrzymkę do Częstochowy, owocem tej wyprawy jest powieść „*Pielgrzymka do Jasnej Góry*”, która odnosi wielki sukces wydawniczy. Jeszcze tego roku w lipcu wyjeżdża do Londynu, a w drodze powrotnej bawi jakiś czas w Paryżu. Potem odbywa jeszcze wy-

cieczkę do Włoch wraz z Jakimowiczem. Kiedy w roku 1895 podpisuje umowę na książkę o Łodzi, przenosi się do tego miasta, by móc obserwować je z bliska. Miedzy 1896, a 1899 rokiem przebywa głównie we Francji gdzie pisze „*Ziemię Obiecana*”. W następnych latach wychodzą kolejne powieści: „*Komediantka*”, „*Fermenty*”, „*Lili*” oraz „*Sprawiedliwie*”. Niezwykle ważnym wydarzeniem w życiu Reymonta okazał się jego udział w katastrofie kolejowej we Włochach pod Warszawą w roku 1900. Odszkodowanie dało mu niezależność finansową, co pozwoliło mu spokojnie zająć się pisaniem. Jednak sporą ich część zabrał adwokat Cezary Jellenta. W Krakowie 1902 poślubił Aurelię Szablowską, po czym wyjechał do Francji i Włoch. Podobne podróże odbywał odtąd co roku, aż do pierwszej wojny światowej. W kraju przebywa głównie w Warszawie oraz ukochanym przez młodopolań Zakopanem.

Władysław Reymont

Wychodzą kolejne tomiki nowel i opowiadań: „Przed świtem”, „Z pamiętnika”, „Burza”, „Na krawędzi” oraz słynny „Wampir”. W latach 19-1902-1908 na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” ukazuje się powieść „Chłopi”. Oprócz tego wydaje zbiór „Z ziemi chełmskiej”,

związany z prześladowaniami unitów, za co władze carskie wytaczają mu proces. Rok później wychodzi szkic „Marzyciela”, a w „Tygodniku Ilustrowanym” rozpoczyna się druk trylogii historycznej pt. „Rok 1794” Jeszcze tuż przed śmiercią Reymont żyje bardzo

intensywnie, w maju przebywa w Paryżu, a po powrocie do kraju przystępuje do PSL „Piast”. Jednak już we wrześniu był zmuszony poddać się kuracji w poznańskim szpitalu. W październiku wraca do Warszawy, ale wciąż źle się czuje, umiera 5 grudnia 1925 roku.



Władysław Reymont

„Chłopi” - fragment

„...Borynowie dopiero na samym świtaniu powrócili z kościoła i ledwie w pacierz potem już cały dom chrapał, aż się rozlegało, tylko jedna Jagusia, choć była wielce utrudzona, nie zasnęła; próżno się wciskała w poduszki, próżno oczy przywierała i nawet pierzyną zasłaniała głowę nie pomogło, sen nie przychodził, a jeno jakby zmora zwała się na nią i na piersi padła takim ciężarem, że ani odetchnąć mogła, ni krzyknąć, ni się porwać z łóżka; leżała nieruchoma, w odrętwieniu takiego półsnu, półja- wy, w którym rozum niczego nie rozeznaje, a ino sama dusza się wyprzę- dza ze wspominek, jak gdyby z kądzieli, i omotuje sobą świat cały, cudno- ści różne patrzy, nad ziemią się nosi, w słońce się ubiera - a tyła sama jest, co te odbicia na wodzie czystej a zwichrzzone... Tak było z Jagną, że chociaż nie zasnęła, a szczęło z jej pamięci wszystko i jako ten ptak nie- sła się duszą po cudeńkach - po onych dniach pogastych, po czasach po- marłych, a we wspominiach jeno żywiących... w kościele się być czu- ła...Antek klęczał obok... mówił wciąż i parzył ją oczami, parzył ją słowa- mi, przejmował słodką męką i strachem zarazem... to śpiew jakiś się roz- legał i organy huczały tak przenikliwie, aż każdą nutę z osobna czuła w sobie... to czerwona groźna twarz księdza się jej widziała i wyciągnięte nad narodem ręce... to światła... to potem inne, dawne wspominki przy- chodziły... spotkania się z nim... całunki... uściski... aż gorąc ją przeni- kał i taka lubość; że się prężyła cisnąc mocno do poduszek... to znowu wyraźnie, głośno słyszała: "Wyjdź! Wyjdź!..." aż się podnosiła i jakby szła w sobie, szła:... chyłkiem pod drzewami; we mrokach... a strach w niej dygotał, krzyk jakiś leciał za nią, przerażenie wiało z ciemności..."



Wisława Szymborska

Wisława Szymborska urodziła się 2 lipca 1923 roku w Bninie (obecnie Kórnik) koło Poznania. Jej ojciec, Wincent, był zarządcą dóbr zakopiańskich hrabiego Zamoyskiego, jej matką była Anna Maria Szymborska z d. Rottermund. Wisława mieszkała początkowo w Toruniu, później w Krakowie, gdzie uczęszczała do szkoły powszechnej i gimnazjum. Jej debiut to wiersz „Szukam słowa” opublikowany w 1945 roku w „Walce”, dodatku literackim do „Dziennika Polskiego”. Po wojnie Szymborska (co wiele osób jej zarzuca) była związana ze środowiskiem osób akceptujących ustrój socjalistyczny. Należała do PZPR (do 1966 roku) i Związku Literatów Polskich. Jej debiut, „Dlatego żyjemy” (1952 rok) zawierał m.in. wiersze „Młodzieży budującej Nową Hutę”, „Lenin”. Poprzedni tomik, „Wiersze” nie został drukowany, ponieważ „nie spełniał wymagań



socjalistycznych”.

Wisława Szymborska jest nierozdzielnie związana z Krakowem i wielokrotnie podkreślała swoje przywiązanie do tego miasta. W latach 1953 – 1981 była członkiem redakcji „Życia Literackiego”, gdzie od 1968 roku prowadziła stałą rubrykę „Lektury nadobowiązkowe”, które zostały później opublikowane także w formie książkowej. W latach 1981 – 1983 wchodziła w skład zespołu redakcyjnego krakowskiego miesięcznika „Pismo”. Wiersze Szymborskiej to unikalna liryka o głębokiej refleksji, intelektualna, zawierająca często wyraźny podtekst filozoficzny. Jej twórczość charakteryzuje precyzja słowa, lapidarność, częste posługiwa-

nie się ironią, paradoksem, przekorą lub żartobliwym dystansem w celu uwypuklenia głębokich treści. Autorka często porusza tematy o charakterze moralistycznym i rozważa egzystencjalną sytuację człowieka jako jednostki i zbiorowości ludzkiej.

Uhonorowana *Nagrodą Goethego* w 1991 roku, a później także *Nagrodą Herdera* (1995 rok). Orędownikiem poezji Szymborskiej w Niemczech jest Karl Dedecius – tłumacz literatury polskiej. W 2001 roku otrzymała dyplom honorowego członka Amerykańskiej Akademii Sztuki i Literatury.

W 1996 roku Komitet Noblowski, przyznając Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury, w uzasadnieniu nagrody napisał:

„za poezję, która z ironiczną precyzją pozwala historycznemu i biologicznemu kontekstowi ukazać się we fragmentach ludzkiej rzeczywistości”.

Wisława Szymborska

„Nic dwa razy”

*Nic dwa razy się nie zdarza
i nie zdarzy. Z tej przyczyny
zrodziliśmy się bez wprawy
i pomrzemy bez rutyny.*

*Choćbyśmy uczniami byli
najlepszymi w szkole świata,
nie będziemy repetować
żadnej zimy ani lata.*

*Żaden dzień się nie powtórzy,
nie ma dwóch podobnych nocy,
dwóch tych samych pocałunków,
dwóch jednakich spojrzeń w oczy.*

*Wczoraj, kiedy twoje imię
ktoś wymówił przy mnie głośno,
tak mi było, jakby róża
przez otwarte wpadła okno.*

*Dziś, kiedy jesteśmy razem,
odwróciłam twarz ku ścianie.
Róża? Jak wygląda róża?
Czy to kwiat? A może kamień?*

*Czemu ty się, zła godzino,
z niepotrzebnym mieszasz lękiem?
Jesteś - a więc musisz minąć.
Miniesz - a więc to jest piękne.*

*Uśmiechnięci, współobjęci
spróbujemy szukać zgody,
choć różnimy się od siebie
jak dwie krople czystej wody.*

„Cień”

*Mój cień jak błazen za królową.
Kiedy królowa z krzesła wstanie,
błazen nastroszy się na ścianie
i stuknie w sufit głupią głową.*

*Co może na swój sposób boli
w dwuwymiarowym świecie. Może
błaznowi źle na moim dworze
i wolałby się w innej roli.*

*Królowa z okna się wychyli,
a błazen z okna skoczy w dół.
Tak każdą czynność podzielili,
ale to nie jest pół na pół.*

*Ten prostak wziął na siebie gesty,
patos i cały jego bezwstyd,
to wszystko, na co nie mam sił
- koronę, berło, płaszcz królewski.*

*Będę, ach, lekka w ruchu ramion,
ach, lekka w odwróceniu głowy,
królu, na stacji kolejowej.
Królu, to błazen o tej porze,
królu, położy się na torze.*

Czesław Miłosz

Wybitny polski poeta **Czesław Miłosz** urodził się 30 czerwca 1911 roku w Szetejniach na Litwie. Jego matką była Weronika z Kunatów, ojcem Aleksander Miłosz - inżynier drogowy, budowniczy mostów. Czesław Miłosz wraz z rodzicami podróżował po Rosji (lata 1913-1918) w związku z powołaniem ojca do armii carskiej. W 1921 roku rozpoczął naukę w Gimnazjum im. Zygmunta Augusta w Wilnie. Po maturze podjął studia prawnicze na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie. Na studiach Czesław Miłosz związał się z grupą poetycką „Żagary”. Współredagował pismo literackie o tej samej nazwie. Debiutował w 1930 roku utworami „Kompozycja” i „Podróż” w czasopiśmie „Alma Mater Vilnensis”. W 1931 roku Czesław Miłosz wyjechał do Paryża, gdzie spotkał kuzyna Oskara Miłosza - dramaturga francuskiego, który zrobił na po-



ecie duże wrażenie. Po powrocie podjął pracę w rozgłośni wileńskiej Polskiego Radia. W 1934 roku otrzymał nagrodę wileńskiego oddziału Związku Literatów za twórczość poetycką. W 1937 przeniósł się do Warszawy. Rok później ukazał się pierwszy utwór Czesława Miłosza w języku obcym - „Pieśń” w przekładzie Oskara Miłosza we francuskim piśmie „Cahiers du Sud”. W 1941 roku Czesław Miłosz został zatrudniony jako woźny w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego. Dzięki tej posadzie miał nieograniczony dostęp do księgozbioru. Publikował wtedy teksty oryginalne i przekłady w podziemnych wydawnictwach. Po upadku powstania

warszawskiego Czesław Miłosz schronił się w Janisławicach, następnie przebywał w domu Jerzego Turowicza w Gozycach pod Krakowem. Od 1945 roku Czesław Miłosz pracował jako radca kulturalny polskich przedstawicielstw w Stanach Zjednoczonych i Francji. Od 1951 roku przebywał na emigracji. Początkowo mieszkał pod Paryżem w Maison Laffite, od 1961 roku w Berkeley w Kalifornii, gdzie objął katedrę jako profesor języków i literatur słowiańskich na Uniwersytecie Kalifornijskim. W 1980 roku Czesław Miłosz otrzymał literacką nagrodę Nobla. Rok później po raz pierwszy od wielu lat poeta odwiedził Polskę. Kiedy przyjeżdżał do kraju, mieszkał w Krakowie, gdzie w końcu osiadł na stałe. Czesław Miłosz zmarł 14 sierpnia 2004 roku.

Czesław Miłosz

„Do leszczyny”

Nie poznajesz mnie, ale to ja, ten sam,
Który wycinał na łuki twoje brunatne pręty,
Takie proste i śmigłe w biegnięciu do słońca.
Rozrosłaś się, ogromny twój cień, hodujesz pędy nowe.
Szkoda, że tamtym chłopcem już nie jestem.
Chyba kij sobie bym wyciął, bo widzisz, chodzę o lasce.

Kochałem twoją korę, brązową z białym nalotem,
Koloru najzupełniej leszczynowego.
Radują mnie te, co przetrwały, dęby i jesiony,
Ale ty ucieszyłaś mnie najbardziej,
Jak zawsze czarodziejska, z perlami twoich orzechów,
Z pokoleniami wiewiórek, które w tobie tańczyły.

Jest coś z heraklitejskiej zadumy, kiedy tutaj stoję,
Pamiętający siebie minionego
I życie, jakie było, a też jakie być mogło.
Nic nie trwa, ale trwa wszystko: ogromna stałość.
I próbuję w niej umieścić moje przeznaczenie,
Którego, tak naprawdę, przyjąć nie chciałem.
Byłem szczęśliwy z moim łukiem, skradając się brzegiem baśni.
Co stało się ze mną później, zasługuje na wzruszenie ramion

I jest tylko biografią, to znaczy zmyśleniem.



Lech Wałęsa

Pokojową Nagrodę Nobla, **Lech Wałęsa** otrzymał w 1983 roku jako lider podziemnej Solidarności. Odebrała ją jego żona Danuta Wałęsa 10 grudnia 1983 roku w Oslo. Osobisty odbiór Nagrody uniemożliwiły władze PRL odmawiając Wałęsie wydania paszportu. Lech Wałęsa urodził się 29 września 1943 w Popowie, koło Lipna na Ziemi Dobrzyńskiej. Ojciec, Bolesław Wałęsa, z zawodu cieśla cieszył się szacunkiem i poważaniem społeczności lokalnej. Za uchylanie się od pracy na rzecz okupantów w trakcie II Wojny Światowej został wysłany do obozu pracy, z którego powrócił wycieńczony, w skutek czego w niedługim czasie zachorował i zmarł. Matka, Feliksa Kamieńska, pochodząca ze starej szanowanej rodziny dobrzyńskiej z tradycjami, wychowywała dzieci w duchu patriotyzmu i pobożności. Rodziną po śmierci Bolesława zaopiekował się jego brat. Do rozpoczęcia



strajku w sierpniu 1980 roku pozostawał bez pracy. Był jednym z głównych inicjatorów sierpniowego protestu i gdy tylko stoczniovcy zaczęli gromadzić się przed budynkiem dyrekcji stoczni, Lech Wałęsa wykonał swój słynny „skok przez płot” i znalazł się w sercu wydarzeń. To, co stało się w sierpniu, zapisało się złotymi zgłoskami w naszej historii a także w historii Europy i świata. Osobista postawa Lecha Wałęsy, nieustępliwe negocjacje i walka o postulaty, wsparcie i zaufanie, jakim go obdarzyli ludzie strajkujący w całej Polsce, przyczyniły się do tworzenia poczucia solidarności i wspólnoty Polaków, czego instytucjonalnym wynikiem było powstanie NSZZ „Solidarność”

i pierwsza bezkrwawa wygrana w naszej historii. Wtedy to oczy całego świata zwróciły się w stronę Polski, Gdańska i Lecha Wałęsy, który godnie reprezentował rodaków zyskując podziw i szacunek wolnego świata. Reakcją totalitarnego państwa na ówczesne wydarzenia było wprowadzenie Stanu Wojennego 13 grudnia 1981 roku. Lech Wałęsa był jednym z pierwszych internowanych. Trafił do Chylic, Otwocka, a na koniec do Arłamowa, gdzie był przetrzymywany do listopada 1982 roku. Rok później wrócił do pracy w Stoczni Gdańskiej na stanowisko elektryka, które formalnie zajmował do 1990 roku. Przez ciemną noc Stanu Wojennego i trudne lata po delegalizacji NSZZ „Solidarność”, kiedy związek był rozbity i niewielu ludzi miało jeszcze nadzieję na zwycięstwo, Lech Wałęsa był tym, który się nie poddał. i nie załamał się.

Lech Wałęsa

Jego walka została doceniona przez społeczność w Polsce, jak i poza granicami naszego kraju. W 1983 roku został laureatem Pokojowej Nagrody Nobla. W obawie przed zakazem powrotu do ojczyzny, Lech Wałęsa nie zdecydował się na osobisty odbiór tego wyróżnienia. Na uroczystości w Oslo godnie zastąpiła go jego Małżonka wraz z najstarszym synem Bogdanem. W końcu lat osiemdziesiątych Lech Wałęsa zasiadł do rokowań z władzami komunistycznymi przy Okrągłym Stole. Te pokojowe przemiany, okrzyknięte bezkrwawą rewolucją, były fenomenem na skalę światową i przykładem dla innych, w jaki sposób można bezkrwawo dojść do porozumienia. Waleczność i odwaga Lecha Wałęsy, który stanął na czele delegacji opozycji demokratycznej, doprowadziła do kompromisu ze słabą, lecz jeszcze groźną władzą komunistyczną, czego wynikiem były wybory z czerwca 19-

89 roku i utworzenie pierwszego niekomunistycznego rządu po wschodniej stronie żelaznej Kurtyny. Kolejne lata to walka o dalszą demokratyzację Polski i przemiany w stronę gospodarki rynkowej. 22 grudnia 1990 roku Lech Wałęsa został pierwszym, demokratycznie wybranym w wyborach powszechnych prezydentem Rzeczypospolitej. Lata prezydentury to trudne zmiany gospodarcze i walka o kształt sceny politycznej. Do jego wielkich sukcesów w tamtym czasie należy doprowadzenie do wyprowadzenia wojsk radzieckich z Polski, oraz uzyskanie dokumentów dotyczących zbrodni katyńskiej, a także zorganizowanie uroczystych obchodów 50 rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego. W trakcie prezydentury nie zapominał o swoich korzeniach. Starał się wspierać robotników w trudnych dla nich czasach przemian gospodarczych. Proponował własne rozwiązania i zaw-

sze gotowy był rozmawiać, dyskutować i mediuować. Także nigdy nie uchylał się od odpowiedzialności za swoje decyzje i za przyjęcie trudnej i często bolesnej drogi do wolności osobistej i gospodarczej, za co przyszło mu zapłacić przegraną w wyborach prezydenckich 1995 roku. W trakcie swojej prezydentury i po jej zakończeniu. Lech Wałęsa pozostawał rzecznikiem Polski na arenie międzynarodowej. Działał na rzecz przyjęcia naszego kraju do Struktury Paktu Północnoatlantyckiego, oraz do Unii Europejskiej. W roku 1995 ufundował Instytut Lecha Wałęsy, którego misją jest wspieranie demokracji i samorządności w Polsce i na świecie. Dziś Lech Wałęsa kontynuuje swą misję rzecznika solidarności. Podróżując po całym świecie, przypomina nasze polskie doświadczenia i bezkrwawą walkę o pokój i demokrację.

Lech Wałęsa



SOLIDARNOŚĆ



SOLIDARNOŚĆ



SOLIDARNOŚĆ